

Over biosecurity:

“Dat weten we nou wel...”

Elders in deze *GD Varken* komen twee ziekten aan de orde die een bedreiging vormen voor de Nederlandse varkenssector: Afrikaanse Varkenspest en Porcine Epidemic Diarrhea (PED). In de betreffende artikelen gaat het geregeld over ‘biosecurity’. Als we het daarover hebben, zal menigeen denken: dat verhaal kennen we nou wel. Toch gaat het in de praktijk nog vaak verkeerd als het biosecurity betreft.

Het grootste risico op het binnenbrengen van ziektekiemen is het aankopen van varkens. Het zelf aanfokken van vervangende gelten op een zeugenbedrijf is dan ook een zeer effectieve manier om insleep van ziektekiemen te voorkomen. Als toch gelten aangevoerd worden, is een goede quarantaineststal onontbeerlijk.

Quarantaineststal

In veel zeugenbedrijven is de quarantaineststal een afdeling die niet goed gescheiden

is van de rest van het bedrijf. Daarmee komt het doel van de quarantaine soms letterlijk op de tocht te staan. Eigenlijk is een quarantaineststal te beschouwen als een apart bedrijf en daar hoort een aparte hygiënesluis bij. Het doel is in de eerste plaats om de zeugenstapel te beschermen tegen ziektekiemen die de aangevoerde gelten mogelijk bij zich dragen. Veel ziekten zijn binnen zes weken uitgewoed. Dan hebben de dieren afweer tegen de betreffende ziekte opgebouwd en vindt

meestal geen uitscheiding meer plaats van ziektekiemen. Zes weken is ongeveer veertig dagen en daar komt de naam quarantaine vandaan. Zes weken is echter een minimum en langer is altijd beter. In een quarantaineststal is het cruciaal om strikt all-in-all-out toe te passen.

Ook bij de adaptatie van gelten aan het bedrijf speelt de quarantaineststal/toevoegeststal een rol. Adaptatie is belangrijk, maar het ‘ongecontroleerd’ verspreiden

van ziektekiemen van zeugen naar gelten resulteert ook vaak in het in stand houden van gezondheidsproblemen. Het is goed om te weten wat het verschil in de gezondheidsstatus van aangevoerde gelten en de zeugenstapel is, om vervolgens gerichte vaccinaties bij de gelten te kunnen uitvoeren.

Externe biosecurity

Externe biosecurity gaat over het buiten de deur houden van ziekteverwekkers. Het belangrijkste risico vormen aangevoerde varkens, maar ook door bezoekers, ongedierte, sperma of via de lucht kunnen ziekteverwekkers een bedrijf binnenkomen. Nog steeds vormt op veel varkensbedrijven de hygiënesluis niet bepaald een scheiding tussen het schone en vuile gedeelte van het bedrijf. Te vaak is de sluis weliswaar van toepassing voor de bezoeker, maar niet voor de varkenshouder zelf, en gaan de looproutes gewoon om de sluis heen. En dat terwijl de varkenshouder de meest frequente bezoeker van het bedrijf is. Verder dient ongediertebestrijding professioneel te gebeuren en doorgaans is het verstandig om dat dan ook aan professionals uit te besteden.

Een overbekend voorbeeld van het binnenhalen van een ziekte via sperma zijn de vele besmettingen met Klassieke Var-

kenspest tijdens de epidemie van 1997 in Nederland. Veel bekende varkensvirussen kunnen aanwezig zijn in het sperma en kunnen dus ook via die weg verspreid worden. Het is echter niet altijd een 'makkelijke' route. De verspreiding van bacteriën via sperma is minder waarschijnlijk, ook omdat aan KI-sperma standaard antibioticum wordt toegevoegd.

Verspreiding van infecties via de lucht betreft vooral ziekteverwekkers die luchtwegproblemen veroorzaken, zoals griep, Mycoplasma en vooral PRRS. De afstand waarover dit kan is mede afhankelijk van de weersomstandigheden. Maar in varkensdichte gebieden zal het lastig zijn om een varkensbedrijf vrij te houden van PRRS als geen luchtfiltratie wordt toegepast. Praktijkervaringen met luchtfiltering leren ons dat men zeer nauwkeurig te werk moet gaan. Het effect van een duur filtersysteem kan volkomen teniet gedaan worden door de buitendeur geregeld open te laten staan of als op verschillende plaatsen lek-lucht de stal binnenkomt. Ook hier geldt: '90 procent is onvoldoende'.

Interne biosecurity

Interne biosecurity gaat over het binnen de perken houden van ziekteverwekkers binnen het bedrijf. Als een ziekteverwekker een varkensbedrijf binnen is gekomen,

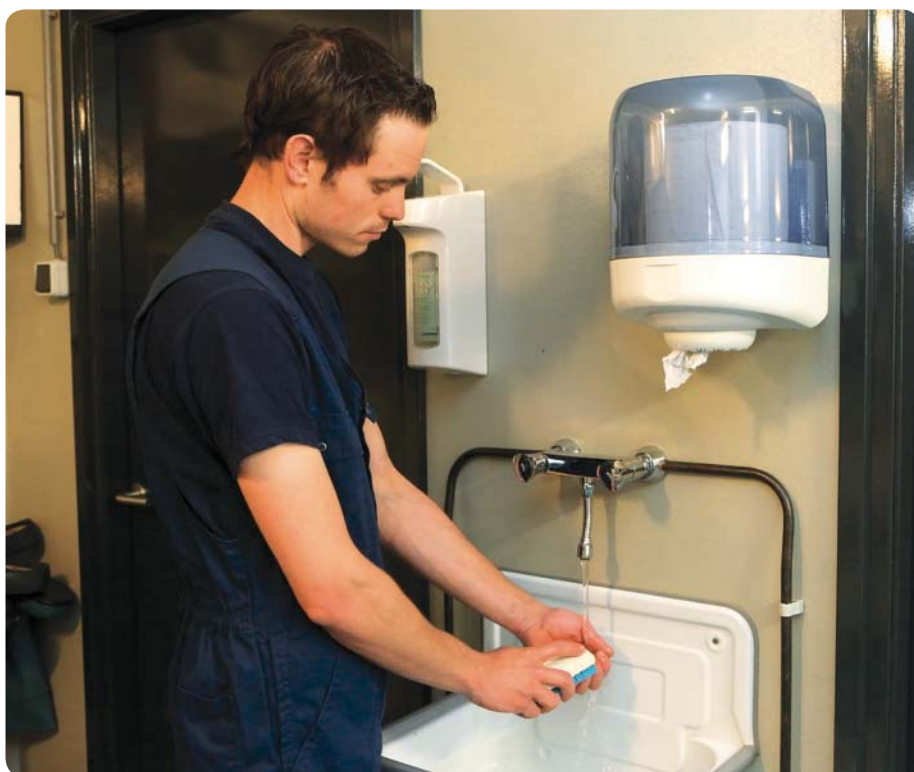

Ook voor de varkenshouder is de hygiënesluis essentieel. Hij is immers de meest frequente bezoeker van het bedrijf.

willen we de gevolgen zo veel mogelijk beperken. Sommige ziekteverwekkers verspreiden zich snel onder de varkens, zoals griep of PRRS. De meeste kiemen, zoals de bacteriën die diarree veroorzaken, doen dat echter niet.

Belangrijke aspecten van de interne biosecurity zijn het écht consequent toepassen van all-in-all-out en het apart houden van gespeende biggen van de andere leeftijdscategorieën. Bedrijven die een strikte scheiding maken tussen de leeftijdsgroepen door bijvoorbeeld aparte stallen te bouwen en bedrijfskleding consequent te wisselen, zien vaak hun gezondheidszorgkosten dalen. Dat is vooral belangrijk bij gespeende biggen. Die hebben de minst goede afweer van alle leeftijdsgroepen doordat de afweer vanuit de biest aan het verdwijnen is terwijl het eigen afweersysteem nog op gang moet komen. Ze zijn dus erg gevoelig voor ziekteverwekkers. En als ze besmet raken kunnen ze de kiemen weer verspreiden naar andere groepen varkens.

Eigenlijk gaat het bij biosecurity dus vooral over het gebruiken van gezond boerenverstand. Maar dan wel consequent, want zoals al eerder gemeld: 90 procent is onvoldoende.

Het is van groot belang om hygiënemaatregelen consequent toe te passen.